

ÉFESO KA WATWAT PEAPTUP PAULO EMUDUPMUBARARAKTUP

1 Éfeso ka watwat, cartadup mubararağ ñon eywebeaptum. Deus ebekitkiyű eyju. Soat em eyju kũyjobit Jesus Cristo a'õ kay, ceweju eyju müg'i buye. Ñon Paulo. Jesus Cristo emumuju ñon Deus a'õbi.

2 Deus wuyebay. Jesus Cristo wuykukukat.

— Bay, Éfeso ka watwat cuy ejukuk xipan — i ñon e'em Deus pe. — Ixeyű ağuymubabibin cuy eğu — i ñon e'em cebe.

3 Kabi beacat pe xipacat ūmūmap co'i ma soat em Deus xipacat ūmūm wuywebe dak. Kabi beayű buxim wuyju, Cristo eju müg'i wuyju buye. Imẽnpuye:

— Ên xipat cīcā — i juy ace Deus pe soat em ma—wuykukukat Jesus Cristo ebay be.

4 Ipi mügẽ'üm pima ma, Deus kuy wuynaẽ jebekitkiyüm. Cebekitkiyű wuyju Cristo eju müg'i wuyju buye.

— Soat tağ iisu jeedop ip oxe webekitkiyű — i juk o'e jewebe ma Deus. — Ikẽrẽat kuğ ğu ip jeedop oxe — i juk o'e jewebe ma.

Imẽn cuk wuynaẽ ixe xe wuykukpin puye.

5 — Jesus Cristo kay itabun puje, webekitkiyüm ip je'e — io'e Deus jewebe ma.

Imẽn Deus o'e, jexe wuykukpin puye. Ibikuy osunuy wuynaẽ ãm. Jemucokcok am cuk wuynaẽ.

6 Ipot ikukpin cīcā osunuy cexe. Imẽnpit jekpot

o'gudot wuykay wuydaxijo am tei'ūmat ūmūmap puxim. Imēneju:

— Ka'ūma ma ejo'iat xipacat — i juy ace cebe soat em. — Soat podi ma ēn xipacat ūmūm ocewebe — i dak cuy ace cebe.

⁷ Deus ikērēat o'ju'uk wuywebewi Cristo oe'ū wuywebeam puye. Gasū bit ixe ġebum ġu apēn cuk adi ikērēat aġugēğē iap kay. Soat podi ma ixe xipan wuykuğ. ⁸ Ibu'u ġu xipan wuykuk am. Soat em wuykuğ xipan. Soat podi ma itaybitbit ixe. Soan ma itaybit. ⁹⁻¹⁰ — Imu'awero pin pima, soat webekitkiyū oğu'awero—soat ipi juacat, soat kabi beacat tak — i juk o'e Deus jewebe ma. — Cristo soat kukan je'e ġebuje bit — i juk o'e jewebe ma. — Kūyjobit jeedop ip ya'ō kay — io'e.

Kuy bima apēn imu'awero ojuy ip osunuy iap iba'arēm osodop soat xe wuyxe. Gasū bit iboap o'gwēn wuywebe.

— Cristo soat kukan je'e — i juk o'e wuywebe.
— Soat ma kūyjobin jeedop ip ya'ō kay — i juk o'e wuywebe.

¹¹ Soat ma jebapukpuğ wuywebe Deus bikuyap tağ—apēn ixe juk adi o'e'eiap tağ. Ixe juk wuynaē jebekitkiyūm Cristo eju wuyju mūğ'i buye. Je-bikuyap tağ wuynaē.

— Teyūku otaē webekitkiyūm — io'e ipi muğē awap.

Imēnpuye juk wuynaē. ¹² Oceju juk koam ocetabut oce'e Cristo kay. Imēnpuye:

— Ka'ūma ma ejo'iat ya'ōbacaat — i oceju e'em Deus pe.

¹³ Eyju dak cuk eyetabut Cristo kay. Kawēn icēmat co buje Cristo kay juk

eyetabut epesop—kawēn idipat co buje, Deus wuydaxijojomap ekawēn co buje. Wuyju ma wuybutet mubarararağ wuybubut pe ijop cuy obubut i'e am soat pe. Imēnpuxim Deus tak jebiōğbuk muõmõm wuywebe “Teyūku webekitkiyū” i'e am soat pe. Jebiōğbuk muõmõm wuywebe apēn cuk adi o'e'e iap tağ. ¹⁴Wuyetaybit ajo Deus je'ğüm jebekitkiyū be iap acejat iam ibiōğbuk kuğ puye. Ixe ja'ǒbacaap ūmūm wuywebe ikērēat muğēap puxim. Imēnpuye wuyetaybit ixe xe acesop ikērēat kuğ ǵu iam. Imēneju:

— Ka'úma ma ejo'iat xipacat — i juy ace cebe—Deus pe.

¹⁵ — Éfeso ka watwat itabut cīcā wuykukukat kay—Jesus kay — i juk o'e warara'acayū ocewebe. — Ikukpin warara'acayū kuğ ip—itabucayū kuğ — i juk o'e ip ocewebe.

¹⁶ Iboap awēğ tobuxik puje:

— Bay, ẽn xipat cīcā. Éfeso ka watwat buywatwan ẽn ixeyū be warara'acayū kuk am xipan — i õn e'em Deus pe.

Obu'un pa'ore ma imēn i'e'e am cebe. Soat em eywebeam õn kawēnwēn Deus eju. ¹⁷ Kawēnwēn õn Deus eju—wuykukukat Jesus Cristo ebay eju. Ka'úma ma ixe jo'iat idipat.

— Ebiōğbuk cuy eğuõm Éfeso ka watwat pe — i õn e'em cebe.

Ibiōğbuk jeymutaybin cüğ ma eyeku am Deus etabutpe iam. Deus tak ǵubapuk eywebe ibiōğbuk. Eyetaybit epesop ixem apēn ixe ibikuy eywebe eyetaybit am ixem.

18 — Bay, ixeyū juy eğutaybin soat em exe jeedop ip iam — i ñon e'em Deus pe.

Ixe juk eynaẽ soat em jexe eydop am. Cexe eydopap wiwim eyju ̄gasū dak.

— Ixeyū juy eğutaybin xipat cīcāat eğuxipan iūm ām ebekitkiyū be iam — i ñon e'em Deus pe. **19** — Soat podi ma a'õbaca iam cuy dak ixeyū eğutaybin — i ñon e'em. — A'õbacaap ūmūm soat pe ebekitkiyū be—itabucayū be iam tak cuy ixeyū eğutaybin — i ñon e'em.

20 Iboap a'õbacaan ma Deus Cristo o'̄gutait ce'ūap tomukadi. Waram o'̄gutait. O'̄guyu kabi kay.

— Soat kukan cuy eğuy oweju — io'e cebe—Cristo be. — Wağuywağōm cuy eğuy — io'e cebe.

21 Kabi be omuy ̄gasū Cristo. Soat podi ma ya'õbaca ixe. Soat kabi beayū kukayū kūyjobit ixe a'õ kay acā—ya'õbuyxiayū, ya'õcaayū dak, kariwaayū dak. Soat ip kūyjobit Cristo a'õ kay. ̄Gasū ka'ūma ma ixe jo'iat ya'õbuyxi. Guyjom tak ka'ūma ma je'e ixe jo'ian. **22** Deus soat a'õbacaap o'̄gu'ūm ixeyū be kūyjobit am Cristo a'õ kay.

— Soat kukat okpot — i juk o'e Jesus kay itabucayū be. — Ka'ūma ma ixe jo'iat — i juk o'e cebe ip.

23 Wuya'a wuyjebit kukat. Wuya'a buxim Cristo dak itabucayū kukat. Imēnpuye itabucayū Cristo jebit puxim. Ixe Cristo soat em jebekitkiyū kuğ xipan—jekay itabucayū kuğ. Ixe-buxim wuyju dak soat kuğ xipan itabucayū kuğ soat kaka beayū kuğ, ixe wuykukat puye.

2

1 Kuy bima bit juk adi eybu'u epesop Deus bikuyap tağ jeku am Deus a'õ kay kūyjobit'ūm

puye, ikērēat mujurūgrūg puye dak. ² Itabut'ūmat ekukuap puxim cuk adi epekukuku ikērēat muğēğem acā. Deus a'ō kay kūyjobit'ūmayū kukat a'ō kay epesop kūyjobit kabido dağayū kukat a'ō kay, ya'ōbacaayū kukat a'ō kay. ³ Soat wuyju dak itabut'ūmayū ekukuap co'i ma juk adi ajekukuku. Wuyukpiwatpin ma juk adi ajekukuku ikērēat mujurūgrūg. Ajo-muğē pin wuyxe iat muğēğem cuk adi ajekukuku. Ajo-kay wuyju jewağuy pin iap kay dak cuk adi aceğebububu. Wuykap isu ma wuycokcok ikērēat mujurūgrūg ām ijodiat puye. Imēneju Deus itakoma osunuy wuykay ikērēat mujurūgrūg puye. Ipiat kuka o'supi'ajoat soat pe wuywebe. ⁴ Deus pit soat podi ma itabotaidabotbot wuykay. Imēnpuye ipiat o'supi'ajoat ġu wuywebe. Soat podi ma wuykukpin cexe. ⁵ Imēnpuye ixe juk adi wuymuisun. Ce'ūat puxim cuk adi acesop. Ikērēat mujurūgrūg cuk adi ajekukuku. Ixe bit cuk wuymuisun. Kuy bima Deus waram ġuto Jesus o'ġutait ce'ūap tomukadi. Ja'ōbacaam o'ġutait. Iboap a'ōbacaam wuymuisusun tak Cristo eju wuyju mūğ'i buje. Deus kuy juk wuydaxijo warara'acat podi ma xipan wuykuğ puye. ⁶ Ixe juk wuymuisun ce'ūat mutaicap puxim. Wuymuyu jexe wuydop am Jesus Cristo eju mūğ'i wuyju jekukum puye.

— Kabi be soat kukayūm je'e ip webekitkiyū Cristo eju — i juk o'e Deus jewebe ma.

⁷ Ixe juk wuymuyu jexe wuydop am. Imēnpuye ġuyjomayū je'e:

— Deus soat podi ma xipan wuykuğ, ikērēat ağujurūgrūg ma'ğu wuyju — i. — Ixeyū o'ġuyu jexe

jedop am Jesus Cristo oe'ū cebeam ip puye – i je'e ip.

⁸ Deus wuydaxijojom xipan wuykuğ puye. Ixe wuydaxijojom Jesus Cristo kay wuyetabun puje. Tei'ūma wuydaxijojoap. Deus emumuūm puxim wuydaxijojoap teihe ġu buye. ⁹ Deus wuydaxijojom cūğ ma wuyekukuap tomuju ġu. Imēnpuye:

— Deus cuk ocedaxijo cūğ ma oceju jekukum puye — i'e ba'ore wuywebe. ¹⁰ Deus cuk wuymuğē. Gasū bit cuk wuymuwexat xipacat mujurūğrūğ'ukayūm Jesus Cristo eju mūğ'i wuyju buye.

— Xipacat mujurūğrūğ'ukayūm ip jeedop Cristo eju mūğ'iyū — i juk o'e Deus jewebe ma kuyje.

¹¹ Gebum cuy epesop apēn cuk adi warēmtağ ma epekukuku iap kay. Judeuyū ġu eyju.

— Eyju jewedaypu'ağobixeedakatkacan ġu—oceju acā — i'e'em ip Judeuyū eywebe.

Jejebit pe ip takatkacap kuğ oceju Judeuyū iap mubapuk am soat pe. Judeuyū xe eyokok epesop.

¹² Wūy ma juk adi epekukuku Cristo wi kuy bima. Powatwat puxim cuk adi epesop, Judeuyū'ūm puye—Deus emunaě'ūm puye dak.

— Ōn xipan jeykuk — i juk o'e Deus jebekitkiyū be—Judeuyū be.

Eywebe bit imēn ġu o'e. Deus xe soat em wuyetait acesop iap wiwim ġu juk adi epesop. Eyetabut ġu juk adi epesop Deus kay. ¹³ Kuy bima Deus wi wūy jījā juk adi epesop eyetaybit'ūm ixem puye. Gasū bit cuk eydojot jetēğ Cristo oe'ū korosa be eywebeam puye. Ixe xe ma eyju dopdom ġasū Jesus

Cristo eju mūg'i eyju buye. ¹⁴ Cristo wuyumudin-udin. Judeuyū itakoma osodop Judeu'ūmayū kay. Wuyparakpe korara opop iap puxim cewağōn'ūm ip osodop jewewekay. Cristo bit itakomaap o'gu'ūm korara muduap puxim. O'gu'ūm je'ū buje. Gasū bit pūg kadian ma o'e ip Judeuyū, Judeu'ūmayū dak. Pūg pe ma ip jewewekuğ o'e itakomaap oi'ūm puye. ¹⁵ Judeuyū itakoma osodop ip Judeu'ūmayū kay Moisés ekawēn tağ gu ip oekuku buye—wuyawēwēap ekawēn tağ gu.

— Moisés ekawēn tağ eyekukuap tomuju ğu eyju cūğ ma oxe — i juk o'e Cristo bit soat pe wuywebe. Imēn cuk o'e je'ū buje. Kuy bima Judeuyū pūg kadi ğu osodop ip Judeu'ūmayū eju—xepxep kadi. Cristo eju mūg'i jeku buje bit, pūg kadian ma ip o'e. Yağuyisu ip o'e Cristo ip o'ğudin puye. Itakoma ip jewewekay iap o'gu'ūm. ¹⁶ Wuyewewekay wuyetakomaap o'gu'ūm, korosa be oe'ū buye. Pūg kadian ma ixe juk wuymuwexat korosa be je'ūap tomuju—Judeuyū, Judeu'ūmayū dak. Ixe juk wuy-mubikuy Deus a'ō kay kūyjobit am. ¹⁷ Ipi ju jekop puje:

— Deus itakoma ğu eykay! Eykukpin cīcā cexe — i juk o'e Cristo.

Imēn ixe juk o'e eywebe—Judeu'ūmayū be—Deus wi wūyayū be. Ocewebe dak imēn cuk o'e Judeuyū be—Deus xeayū be. ¹⁸ Soat wuyajēm put wuyebay xe—Deus xe—Judeuyū, Judeu'ūmayū dak, Cristo kay wuyetabun puje. Wuyajēm put cexe pūğat a'ōbi—Deus biōğbuk a'ōbi, Deus biōğbuk wuywebe buye.

¹⁹ Eyju Judeu'ūmayū. Gasū bit eyju wūyatka watwat puxim ğu—powatwat puxim ğu dak.

Ocebuxim eyju dak Deus ebekitkiyūm epesop
gasū—Deus badipyūm, Deus ka watwan. ²⁰ Deus
nuynuyap'a buxim wuyju. Uk'a muy pin pima,
tuk'a diotpeat muymuy wuyju koap. Imēnpxim
Jesus Cristo emumujujū cekawēn o'guwēnuwēn
koap, Deus ekawēn muwēnuwēn'ukayū dak. Uk'a
muy bima, wita'a muymuy wuyju wara'at'a
muycemucemap'a. Jesus Cristo igo'a buxim.
²¹ Igo'a wara'at'a muycemucem uk'a yacem i'e
am. Imēnpxim wuykukukat Jesus itabucayū
a'omucanucan. Imēnpuye big ma wuyetabut cekay.
Big ma wuyju xipan jewewekug. Big ma wuyju
kūyjobit ya'ō kay. Uk'a buxim wuyju yadipat'a
buxim. ²² Eyju dak Cristo eju mūg'i jekukum,
Judeuyū ġu ma'ġu eyju. Imēnpuye ocebuxim
eyju dak Deus nuynuyap'a buxim epesop. Deus
nuynuy eywebe, ibiōgbuk nuynuy eywebe buye.

3

¹ Paulo ñn—Jesus Cristo emunaē.

— Deus Judeuyū daxijojom acā ġu. Judeu'ūmayū
daxijojom tak — i ñn e'em.

Iboap puye ñn daomūnmūnap'a be. ² Deus soat
podi ma xipan okug. Imēnpuye juk omuju jekawēn
muwēn ām eywebe—Deus xe soat ikukpin cīcā iap
ekawēn muwēn ām eywebe. Kuy eyetaybit apēn
cuk ixe omuju eykay iam. ³⁻⁶ Kuyje Deus o'jekawēn
jewebe ma.

— Kawēn idipat oğuju Judeu'ūmayū be dak — i
juk o'e jewebe ma. — Jesus Cristo kay ixeyū etabun
puje, ajo-ūmūm ñn webekitkiyū be iap je'jat ip —
i juk o'e jewebe ma. — Pūg pe ma ip jewebot.
Judeuyū eju jewebot ip — i juk o'e. — Wa'ō dağ oce

Judeu'ũmayū be dak apēn cuk adi ocece Judeuyū be iap tağ – i juk o'e jewebe ma.

Kuyje apēn pūğ kadian je'e ip iap ekawēn o'guwēn ġu warara'acat pe. Iba'arẽm osodop soat xe iboap ekawēn. Gasū bit jemumujujyū o'ğutaybin iboap ekawēn—soat tağ iiisuayū. Jemunaŷū o'ğutaybin jekawēn muwēnuwēn'ukayū dak. Je-biōğbug ip o'ğutaybin. Owebe dak Deus kuy bima iba'arẽm osodop iap ekawēn o'guwēn. Kuy iboap ekawēntup o'tupmubararak yopītpīt. Wemudup-mubararaktup co buje, eyetaybit epe'e Paulo itay-bit kuy bima iba'arẽm osodop iap ekawēn Cristo ekawēn iam.

⁷ — Kawēn idipat cuy eğuwēnuwēn itaybit'ũmayū be – i juk o'e Deus owebe.

Tei'ũmat puxim ja'ōbacaap o'ğum owebe kawēn idipat muwēn ām. Ja'ōbacaap o'ğum owebe imuwēn ām. O'ğum owebe yobogat ġu ma'ğu õn. Ixe xipan okuğ puye acā o'ğum owebe. ⁸ Soat podi ma õn yopīt ma Deus kayayū bodi ma. Owebe bit Deus o'e:

— Kawēn idipat cuy eğuwēnuwēn Judeu'ũmayū be – i. Imēnpuye:

— Soat podi ma Cristo xipan wuykuğ – i õn e'em cebe ip. — Soat podi ma xipacat ūmūm wuywebe – i dak. ⁹ — “Kuyje Deus ibikuy osunuy soat kay jebekitkin—Judeuyū kay, Judeu'ũmayū kay dak,” i juy ece soat pe – i juk o'e Deus owebe, soat muğeğe'ukat cuk o'e. — “Jebikuyap tağ Judeuyū daxijojom ğasū, Judeu'ũmayū daxijojom tak,” i juy ece soat pe – i juk o'e Deus owebe. Apēn Deus ibikuy osunuy iap iba'arẽm osodop soat xe kuy bima. Gasū acā ibapuk o'e. ¹⁰ Iba'arẽm osodop

kuy bima. Gasū bit ade taxijojo'ibiyū—Judeuyū, Judeu'ūmayū dak—soat kaka dağayū. Ixeyū jojom pima, kabi beayū itaybit je'e soat podi ma Deus itaybit iam.

— Deus acā itaybit soat kaka dağayū daxijo am — i je'e ip kabi beayū—ya'ōbuyxiayū, Deus ekawēn tojotjot'ukayū kukukayū dak.

¹¹ Ipi muğē awap Deus ġebum osunuy jebek-itkiyū kay. Soat ka watwat mutabun ojuv osunuy. Deus ebekitkiyūm o'e ip wuyukukat Jesus Cristo kay itabut ip o'e buye. ¹² Ixe Jesus Cristo eju mūğ'i wuyju, cekay wuyetabut puye. Imēnpuye wuyekawēnpi ġu Deus eju. Wuybisūsūn ġu kawēn ām ceweju. ¹³ Imēnpuye eyğuyucūğ ġu epesop ipiat'ajojom ma'ġu ñon daomūnmūnap'a be. Õn ipiat'ajojom cuk adi kawēn idipat oğuwēnuwēn eywebe buye. Õn kawēn idipat muwēnuwēnap xipat osodop eywebeam. Õn daomūnmūnap'a be iap tak xipat eywebeam.

¹⁴ Apēn Deus soat kaka watwat o'taxijo jebek-itkiyūm iap kay ñon ġebum pima, ocēğaecōğcōğ wuyebay wap “Ēn soat podi ma xipat ocekay” i'e am cebe. ¹⁵ Deus xipan wuykuğ iap puxim soat wuyebayū jebekitkiyū kuğ xipan—kabi beayū, ipi dağayū dak. ¹⁶ Eywebeam ñon kawēnwēn Deus eju. Ixe soat podi ma idip, ya'ōbaca dak. Imēnpuye:

— Bay, a'ōbacaap cuy egūm Éfeso ka watwat pe — i ñon e'em cebe. — Ebiōğbuk cuy ip eya'ōmucan kūyjobit am ip a'ō kay — i ñon e'em cebe. ¹⁷ — Cristo juy jeeku ceweju ip itabut puye ip cekay — i ñon e'em cebe.

Kanabū badi nabū ñmōmat puxim cuy epesop. Darem ġu warara'acat kuğ epesop xipan—soat em ma.

— Bay, ibuywatwan cuy ip eğuy xipan ip jekuk am, ya'ñbacaam tak ip — i ñn e'em Deus pe. ¹⁸ — Ixeyū juy eğutaybin apēn Cristo xe ocekukpin iam — i ñn e'em cebe. — Soat ebekitkit cuy eğutaybin iboam — i ñn e'em cebe. — Soat podi ma ocekukpin exe — i ñn e'em.

Apēn Cristo xe ocekukpin iap imuweğün pa'ore ocewebe, yoboğ cīcā buye.

— Apēn ocekukpin cexe iam cuy eğutaybin ip — i ñn e'em Deus pe. ¹⁹ — Itaybit ġu ip ikukpin cīcā ip exe iam — i ñn e'em cebe. — Apēn ocekukpin exe iam ocetaybitbüt ä — i ñn e'em cebe. — Iboam cuy ip egutaybin — i ñn e'em cebe. — Iboam ip itaybin puje, ka'üma kay je'e ip. Icokcok cīcā je'e ip soat kukat puxim — i ñn e'em Deus pe.

²⁰ Deus pe soat i'e but. Wuyemuojuy bodi ma ixe iñmñm wuywebe. Wuyağuygebuap podi ma dak iñmñm wuywebe. Ixe a'ñbacaap kuğ wuyju. Ixe ja'ñbacaam soan e'em wuywebeam. Imñnpuye:

— Ka'üma ma ejo'iat xipacat, idipat tak — i juy ace cebe.

²¹ Soat em ma: — Ka'üma ma ejo'iat xipacat — i'e'em jeedop ip Deus pe Jesus kay itabucayū.

Imñ i'e'em jeedop ip, soat em Jesus Cristo a'õ kay ip jekuku'ukayū. İbu'u ġu ma ip je'e imñ je'e am.

4

¹ Deus warara'acat podi ma xipan wuykuğ. Imñnpuye ñn jeyawē. Daomñnmñnap'a be ñn wuykukukat Jesus Cristo beam kapikpiğ puye. Deus kuy juk eynaẽ jebekitkiyüm cedağ ma

eyeku am. Ixe bikuyap tağ cuy epeku. ² Yoboğan pin ğu juy epesop warara'acat muğuykukuap ojuy. Eya'ötareğ ğu juy warara'acat epejukuk. Eyukpiceğem ğu juy epesop warara'acat kuğ. Jewebuywatwan cuy epesop. Ikukpin cuy warara'acat epejukuk. ³ Deus biōgbuk bikuyap tağ jekukum pima, pūğ tağ ma kuka acewağuyguy. Kaba'üm cuy epeyewekuk pūğ tağ ma eyewağuy am. ⁴ Jesus kay itabucayū pūğ tiwatwat ma. Pūğ ma omuy wuywebe ibiōgbuk—Deus biōgbuk. Pūğat wiwim soat wuyju—Deus xe acesop iap wiwim. Deus kuy juk wuynaë iboap wiwi am. ⁵ Pūğ ma wuykukukat. Pūğat kay wuyetabut. Pūğat ebekitkiyū oceju iap mubapuk am wuymubatisasanan. ⁶ Pūğ ma Deus. Pūğ ma soat ebay. Ixe soat kukat. Soat kake ixe a'obi. Soat tağ ixe kake.

⁷ Jekpiwatpin ma Cristo ja'obacaap ümüm soat pe wuywebe. Iümüm wuywebe wara'at tağtağtağ ma kapik am cebeam. ⁸ Imen e'em Deus ekawēntup:

Jekay itakomaayū o'gu'ümiat puxim o'jeu kabi kay, i. Ya'obaca topibiyū o'tujuu jeweju taomünmünayū buxim, i. Ja'obacaap o'ğüm ijodiaticat pe, i.

⁹⁻¹⁰ Koap ixe o'kop. Ijodi ma o'kop. Ipi tēğat pe o'kop. O'kop'iat ma waram ğuto o'jeu. O'jeu kabi kay soat kukan—ipi watwat kukan, kabi beacat kukan tak. Deus iboam wuymutaybin pin osunuy “Ixe o'jeu” i'e buje. ¹¹ Ixe ma ja'obacaap o'ğüm soat ijodiat pe. Pūğpūğ o'taë jemumujuym. Warara'acayū o'taë jekawēn muwēnuwēn'ukayūm. Warara'acayū o'taë

itabut'ũmayū mutabun am. Warara'acayū o'taẽ itabucayū kukayūm. Warara'acayū o'taẽ itabucayū mutaybitbit'ukayūm. ¹² Deus ja'õbacaap ũmūm soat pe jebekitkiyū be jewebeam ip kapik am. Ja'õbacaap ũmūm cebe ip warara'acayū mutabut am Cristo kay. ¹³ Ixe a'õbacaap kuã pima; wara'at kaykaykay ñu acesop wuyetabun—Cristo kay acã. Jewewejo'i ma acesop wuyetabut cekay. Jewewejo'i ma acesop wuyetaybit Deus ipon. Itabun'isuat ekukuap puxim ñu ajeku—Cristo ekukuap puxim acã. ¹⁴ Bekitkit dao ma yaãguymuwarururun. Wara'at kaykaykay ma ip itabut. Kabidoxixi bima kobe soat taã jerekudekum tipodoyat taã puye. Bekitkit puxim ñu juy ajop—kobe edekudekuap puxim ñu dak. Jewaãguymuwarururun ñu juy ajop. Wuyetabun ñu juy ajop wuymuãguykukuku'ukayū a'õ kay. Cedâg ñu wuymutaybin ojuy ip. Wuymutabun ojuy ip napaap kay. Wuymuãguykuku ojuy ip kawẽn cûg'ümat kay. ¹⁵ Icêmân cuy ace. Wuyewekukpin cuy acewewekuk. Cristo bikuyap taã tak cuy ajeku soat em. Ixe wuya'a buxim. ¹⁶ Wuya'a wuyaãguymucûgucûg. Wuyewedap wuyjebit mucanucan. Wuyjebit taã soat xipat pima, xipat ma acesop. Xipan tak wuyju aypapan. Imênpuxim Cristo wuykukukat. Wuyju ixe jebit taãgat puxim. Cristo a'õbacaap kuã pima, ikukpin jewewekuã pima dak, biã ma acesop wuyetabun Jesus kay; biã ma ixe ekukuap puxim tak ajeku.

¹⁷ Imênpuye ñon jeyawë wuykukukat a'õbi. Deus itaybit'ümat ekukuap puxim ñu juy epeku ñasú bit. Te'e ma ip jewaãguãguy itabut'ũmayū. ¹⁸ Itaybit ñu ip Deus ekawẽn. Kabiok taãtag'ukayū buxim

ip. Itaybit'üm cīcā ip. Kūyjobit'üm cīcā dak ip. Imēnpuye ibu'u ip Deus pe jağuyumuisunan. ¹⁹ Isūsūn ġu ip e'em. Icokcok cīcā ip ikērēat mujurūgrūgap kay. Ibikuy jījā ip ikērēat mujurūğ ām. Wuysūsnap mujurūgrūgxī jījā ip.

²⁰ Eyju bit imēn ġu jekukum, Cristo ekukuam eyetaybit puye. ²¹ Cedağ ma ixe juk adi oekuku iam kuy epeyeküyo. Ixe eju mūğ'i wuyju jekukum. Soat em Jesus icēmān e'em iam kuy eyetaybit. ²² Kuy bima eymucokcok am acā soat pupum cuk adi epekukuku eyemumukaypinput pupum. Jewemuğuykukukum cuk adi epekukuku ikērēat mujurūğrūğ. Imēn jekuku'ukayū ikērē jījā Deus xe. Iisuat pu buje wuyju iokokat xikxiğ. Imēnpuxmin ikērēm eyekukuap cuy epeyepere. ²³ Eyağuyisum cuy epeku ğasū bit. Āğ cuy Deus jeyaguymuisun. Āğ cuy ixe jeyağuya.

²⁴— Ocağuyumuisun cuy ece – ijuj epe'e Deus pe. Eyağuyisum jekukum pima Deus ekukuap puxim epeku. Kawēn icēmat tağ epeku. Cūğ ma dak epeku. Ikērēat tak epeğuğē ġu.

²⁵ Imēnpuye napa ġu juy epe'e'e. Soat wuyju ikitpitpiyū Cristo jebit'in wuyju buye. Imēnpuye icēm acā epe'e'e eyewewebe. ²⁶ Ikērēat epeğujurūğ ġu juy eyetakomaap pibun. Kabiabun ġu juy eyetakomaap epejukuk. Dao ma juy epedidin. ²⁷ Ibiōğbuk kērēayū kukukat pe juy jeymuğuykukan ġu ikērēat mujurūğ ām. ²⁸ Ibukuruk tūibit ibukuruğ ġu juy jeenuy ğasū bit. Jekapik cuy ğasū bit jebubut pu am, cedağ ma jeku am. Ibukapığ cuy jeenuy ikuğ'ūmat puywat am tak. ²⁹ Eyekawēnkērēm ġu juy

epesop—eyekawēntim acā. Eyekawēntim pima xipat je'e eyekawēn coco'ukayū be. Biğ ma ip jeedop itabut Cristo kay. Jemumukaypinput ip jeejat Deus xewi. ³⁰ Deus biõgbuk ikērēat kuğ ğu. Soat tağ iisu. Ixe juy epeğuğuycūğ ğu. Soat eyju eyetaybit oceju Deus ebekitkiyū iam, Deus biõgbuk omuy eywebe buye. Ixe wuywebe buye, wuyetaybit guyjom ikērēat kuğ ğu acesop iam, Deus co'iatyūm acesop iam. ³¹ Eya'ōpuruğ warara'acat kuğap cuy epeyepere. Eysapka'orem ğu dak cuy epesop. Eyetakomām ğu dak cuy epesop. Eya'ōberen ğu dak cuy epeyekawēnwēn warara'acat kay. Warara'acat epejomuymuy ğu dak cuy. Ikērēm ğu dak cuy warara'acat epejukuk. ³² Xipan cuy warara'acat epejukuk. Eya'ōdidin cuy warara'acat epejukuk. Deus ġebum ğu apēn cuk adi ikērēat ağıjurüğrijiap kay, Cristo wuywebewi ikērēat uk am oe'ū buye. Ixe buxim cuy epeyeğebu ğu apēn wara'acat cuk adi ikērēm eykuk iap kay.

5

¹ Deus ebekitkiyū eyju. Eykukpin cīcā cexe. Imēnpuye ixe ekukuap co'i juy epeku. Xipan cuy epeyewekuk. ² Wünca ūmūm'uk osodop ip kuyjeayū pañ be Deus mucokcok am; Deus pe ikērēat uk'ukapteim tak. Imēnpuxim Cristo jekpiwatpin ma oe'ū ikērēat uk am wuywebewi. Deus icokcok osunuy ixe e'ūap kay. Ixe e'ūap te'okuap puxim osunuy Deus xe. Apēn ixe wuykuğ iap puxim cuy epeyewekuk xipan.

³ Deus ebekitkiyū eyju. Imēnpuye warara'acat tayxi kaykay ğuu juy epesop—pūğ em tak ka'ūma,

warara'acat itop kaykay ū gu dak. Wuysūsūnap cuy epeğugē ū—pūg em tak ka'ūma. Eyetabikukum ū juy epesop warara'acat pubut kay. Iboam tak cuy epeyekawēn ū. ⁴ Eyekawēnkērēm ū juy epesop. Te'em ū dak cuy epeyekawēnwēn. Eyekawēnwēn. Eyekawēnxim ū dak cuy epesop.

— Bay, soat podi ma ēn xipat — i bit cuy epe'e Deus pe soat em.

⁵ Cristo ebekitkiyūm ū bit je'e ip aoyū xiayū, agókatkayū xiayū dak; wuysūsūnap muğēğē'ukayū dak; itabikuayū dak. Deus ka be ip jeōm ū. Wuyetabikukuap deusbaroyū kay wuyetabucap co'i ikērē Deus xe.

⁶ Deus jetakomaap gubapuk ja'ō kay kūyjobit'ūmayū be. İpiat supi'ajoat cebe ip kūyjobit'ūm puye. Imēneju eyday'em'um cuy epesop te'e ma kawēnwēn'ukayū be eymuğuykuap puxim.

— Deus ipiat supi'ajoat ū wuywebe ikērēat muğēğēm ma'gu wuyju — i te'e ma e'em ip.

⁷ Ixeyū kay ū juy eybureyūm. ⁸ Ikērēat mujurūğrūğ cuk adi epekuku kuy bima kabiok tağtağ'ukat puxim. Gasū bit wuykukukat ebekitkiyūm epesop. Kabia dağ jekuku'ukat puxim eyju gasū bit. Kabia dağ jekuku'ukat ekukuap tağ cuy epeku. ⁹ Kabia dağ jekuku'ukat xipacat mujurūğrūğ. Cūğ ma ip jekukum. Icēmān ip kawēnwēn. ¹⁰ Eyetaybin cuy epesop wuykukukat mucokcok am. ¹¹ Warēmtağ jekuku'ukayū burem ū juy epesop—kabiok tağtağxiayū burem ū. Ixeyū juy epeyawē cedağ ma jeku am kabia dağ jekuku'ukat puxim. ¹² Wuybisūsūn cīcā apēn ip iba'arēm

ikērēat mujurūğrūğ iap muwēn ām. ¹³ Kabia kay warēmtaksuğat tojot puje wuyetaybit ajo ijop iam. Imēnpuxim Cristo kay ixeyű dojot puje wuyetaybit ikērēat kuğ joyuku iam. ¹⁴ Cristo kay wuyetabut pima kabia dağ jekuku'ukayű puximayüm acesop. Imēnpuye kuyjeayű e'em:

Ixecat, ecewurūğ cuy, i. Ce'ū'ūayű dopdopap pewi juy eceu, i. Cristo jeymukabia, i.

Cristo wuymukabiaham Cristo wuymuisusun iaape.

¹⁵ Imēneju ġebum cuy epesop eyekukuap kay warēmtağ eyekuap puxim. Eyağuy'üm ġu juy epesop. Eyağuybabim ma juy epesop. ¹⁶ Kabia mupa'üm'üm ġu juy epesop, ġasūacat ikērēat mujurūğrūğ cīcā buye. ¹⁷ Eybidaodao ġu juy epesop. Eyetaybin pit cuy epesop apēn wuyukukat ibikuy eyekuam iam.

¹⁸ Jewemuka'o'on ġu juy epesop. Eyka'o'o bima itabidaoyű buxim eyju. Āğ cuy Deus biōgbuk pit jeyağuydada. ¹⁹ Davi pibodo juy jebibododon epesop awerom pima. Jebibododon tak cuy epesop “Cristo soat podi ma xipat” i'e pin pima wuyukukat pe; “Ocecokcok cīcā oceju ebekitkit puye” i'e pin pima dak cebe; “Cristo acā ocekukukat” i'e pin pima dak; eycokcok pima dak Cristo kay eyetabut puye; “Ēn xipat cīcā” i'e pin pima dak cebe. Jebibododon cuy epesop eycokcokap mubapuk am wuyukukat pe.

²⁰ — Soat em ēn xipan ocekuğ, ocekukukat Jesus Cristo xe ocekukpin puye — i juy epe'e Deus pe—wuyebay be.

Imēn cuy epe'e cebe, xipacat jebapukpuğ eywebe bima, xipat'ūmat jebapukpuğ pima dak. ²¹ Soat eyju ibuyxim Cristo kuğ. Imēnpuye kūyjobin cuy epesop eyewa'ō kay.

²² Tū'ū'ūyū, kūyjobin cuy epesop eyitopyū a'ō kay wuykukukat a'ō kayap puxim. ²³ Apēn Cristo itabucayū kukat iap puxim agókatkat tak jetayxi kuğ. Cristo itabucayū daxijojo'ukat. Itabucayū ixe jebit puxim. ²⁴ Imēneju juy itabucayū kūyjobit Cristo a'ō kay. Imēnpuxim aoyū dak cuy jeedop jektop a'ō kay.

²⁵ Tapupuyū, xipan cuy eytayxiyū epejukuk apēn Cristo xipan itabucayū kuğ iap puxim. Jekpi-watpin ma oe'ū cebeam ip. ²⁶ Oe'ū itabucayū be Deus bikuyap tağ jeku am. Itabucayū o'ğuisun jekawēn kay kūyjobit am. O'ğuisun ip apēn wuyju idibim jewebuwuywuy iap puxim. ²⁷ O'ğuisun ip “Eyju eydip cīcā oxe” i'e am cebe ip. Cristo imēn je'e cebe ip jexe yajēm puje. Soat tağ iisu je'e ip ixe xe yajēm puje. Ikērēat kuğ ğu ip je'e. Iokokat kuğ ğu dak je'e ip—idipat kuğ acā. Soat tağ xipat je'e ip. Xipat'ūmat kuğ ğu dak je'e ip—pūğ tak ka'ūma. ²⁸ A gókatkat cuy xipan jetayxi jukuk xipan jewekukap puxim. Xipan jetayxi kuğat xipan tak jewekuğ. ²⁹ Ka'ūma ma xipan'ūm jejebit kuğ. Jewemuykönkön wuyju. Xipan wuyju wujebit kuğ. Imēnpuxim Cristo xipan itabucayū kuğ. ³⁰ Wuyju Cristo jebit puxim. Apēn xipan wujebit kuğ iap puxim xipan cuy acewewekuk. ³¹ Imēn e'em Deus ekawēntup:

Imēneju agókatkat jebay iwaciwan, jexi iwaciwan tak jetayxi xe jeenuy am, i. Pūğ tağ ma ip

o'e xerphepayū, i.

³² Iboaptup ekawēn icēmān wuymutaybitbin. Wuymutaybitbin apēn Cristo xipan itabucayū kuğ iam. Iboap iba'arẽm osodop wuyxe kuyje. Gasū bit ibapuk o'e wuywebe. Imēnpuye juy iboap ekawēn tağ cuy aceku. ³³ Iboaptup ekawēn wuymutaybitbin apēn cuy ajeku iam tak. Ağokatkat cuy xipan jetayxi jukuk xipan jewekukap puxim. Ayacat tak cuy ibuyxim jektop jukuk.

6

¹ Bekitkit, kūyjobin cuy epesop eyebay a'õ kay, eyxi a'õ kay dak. Cedağ ma eywebe ixeyū a'õ kay am, wuykukukat Jesus ikukpin eyxe buye. ² “Ibuyxim cuy eyebay epejukuk, eyxi dak” i'e buje, “Xipan õn tak jeykuk apēn cuk adi oceceiap tag” i dak o'e Deus. Wara'an yawēwēm pima:

— Xipan õn tak jeykuk — i'ūmğu o'e. ³ — Ibuyxim cuy eyebay epejukuk, eyxi dak xipan eydop am, ibun eydop am ipi ju — io'e Deus wuyawēwēm.

⁴ Cebayū, eya'ōpuruğ ğu juy eyekpotpoyū epejukuk ixeyū mubu'unap puxim eya'õ kay. Ixeyū bit cuy epeğutaybitbin wuykukukat Jesus bikuyap tağ ceku am iam. Warēmtağ ip ceku buje juy epeğukorẽm.

⁵ Tei'üm kapikpik'ukayū, kūyjobin cuy epesop eyekariwa a'õ kay—ijodiat a'õ kay. Eypararam cuy epesop “Ap” i'e am cebe ip. Eyekariwa a'õmupubutbun ğu juy epesop. Jewexe ğu juy kūyjobin epesop ya'õ kay ip—icēmān. Ixeyū a'õ kay kūyjobin pima, Cristo a'õ kay dak eyju kūyjobit. ⁶ Eyekariwa eyjojom pima acā ğu

juy xipan epeyekapik—eyjojom'ũm pima dak. Eyekariwa be “En xipat” i'ead kudadam ūgu juy xipan epeyekapik. Eycokcokap kuğ cuy epeyekapik cebeam ip. Deus bikuyap tağ cuy epeku wuykukukat Jesus peam kapikpik'ukat puxim. ⁷Eycokcoğ cuy epeyekapik.

— Ijodiat peam acā ūgu ñon kapikpiğ—okukukat peam tak—kabi beat peam tak — i juy epe'e'e eywebe ma.

⁸ Wuykukukat xipacat je'ğüm soat pe xipan kapikpik'ukayü be xipan kapikpikapteim—kariwayü be, tei'üm kapikpik'ukayü be dak. Warẽmtağ kapikpik'ukayü bit warẽmtağ ma je'jat. Gebum cuy epesop iboap kay.

⁹ Kariwawayü, xipan cuy eywebeam kapikpik'ukayü epejukuk. Imuparararan ūgu juy ip epejukuk. Eyju, eywebeam kapikpik'ukayü dak wuykukukat ebekitkiyü—kabi beat ebekitkiyü. Wuykukukat pūğ pe ma soat kuğ xipan. Eyağuya'um ūgu juy iboap kay.

¹⁰ Wuykukukat soat podi ma ya'õbaca. Ka'ümäma ma ixe jo'iat ya'õbacaat. Ixe a'õbacaap cuy epejat. Ikuğ pima ceweju mûğ'i epeku. ¹¹Sorarayü kukat icaat ūmüm jebekitkiyü be yaokaap puxim. Cesay icaat ūmüm cebe ip. Payao buximat ūmüm tak. Imẽnpuxim Deus ja'õbacaap ūmüm wuywebe xipan wuyeku am. Imẽnpuye: — A'õbacaap cuy eğüm owebe — i juy epe'e Deus pe.

Ixe a'õbacaap kuğ cuy epeku ibiõğbuk kẽrẽayü kukukat a'õ kayap puxim. ¹²Sorarayü ma jenopağõõm ijodiat eju ya'õbacaap mu'um ojuy.

Wuyju bit Deus kay'ūmayū a'ōbacaap mu'ūm ojuy jekukum. Kabiokboğ tağ jekuku'ukayū a'ōbacaap mu'ūmap ojuy wuyju jekukum. Ipi daḡ ġu ip jekukum—kabi be ma. Ade jījā ip. Itakoma jījā ip wuykay. Wuymuy'ū pin ip. Ixeyū a'ōbacaap mu'ūmap ojuy wuyju jekukum.

13 Imēneju, Deus a'ōbacaap cuy epejat sorarayū be icaat puap puxim. Deus a'ōbacaap kuğ pima, ikērēat muğēğē'ukayū je'e ġu wuywebe. Wuykay itakomaayū dak kuka wuyaoka ġu. Wuypararam ġu dak kuka ace cebuxim ip. Wuyetabucap kuka acepere ġu dak.

14 Sorara buxim cuy epeku soat icaat kukat puxim. Icaat muōm pin pima, sorara jesay mukirikiriğ jekpumūnpum. Imukirik'ūm pima, iba'ore kuka o'e icaat muōm ām. Icēmān cuy epeyekawēn. Icēmān kawēnwēn pima, jekpumūnpu kukat puxim kuka ajop. Icēmān cuy acekawēn warara'acat pe wuymuyap puxim. Cedağ ma juy epeku. Cedağ ma jekukum pima, jeküm'a eju icaat kukat puxim kuka ajop. Cedağ ma juy ajeku warara'acat pe wuykukukat Jesus muymuyap puxim. **15** Eycokcoğ cuy epesop kawēn idipat muwēn ām warara'acat pe. Imuwēn pu'u'ūm pima, jei be icaat kukat puxim kuka ajop. **16** Eyetabun cuy epesop Jesus kay. Cekay wuyetabut pima, jewap icaat kukat puxim kuka ajop. Sorarayū isopat kuğ osodop jedop'abi be wara'at kadiacat wüywüy ām. Imēnpuxim ikērēat mujurūğrūğ'ukayū kukukat wuykaykay jījā wuymubu'unap ojuy Jesus kay. Jesus kay wuyetabut pima bit, wuymubu'un pa'ore kuka o'e cebe. **17** Guyjom Jesus co'iyūm acesop Deus

wuydaxijojom puye. Iboap cuy epejowiwi jījā. Iboap wiwim pima, jabe icaat kukat puxim kuka ajop. Sorara jepayao kuğ osunuy jaokaap puxim. Deus ekawēn payao buxim. Deus biōgbuk jekawēn ūmūm wuywebe ikērēat kukap puxim. Cekawēn kay ġebum pima, payao kukat puxim kuka ajop. ¹⁸ Kawēnwēn'uğ cuy epesop Deus eju. Wuybuywatwacap cuy epejoojuy cexewi. Soat em cuy epeyekawēnwēn ceweju. Kawēnwēn pima, āğ cuy Deus biōgbuk jeyağuydada. Ceweju kawēnwēn pima, xexen ġu juy epesop, eyetabēğ ma. Eybu'um ġu juy epesop kawēn ām ceweju. Soat em cuy epeyekawēnwēn Deus eju. Soat peam cuy epeyekawēn cebekitkiyū beam. ¹⁹ Owebeam tak cuy epeyekawēn ceweju.

— Bay, Paulo juy eğutaybin kawēn muwēn ām — i juy epe'e'e Deus pe. — Ixe juy eya'ōmucanucan iparara'ūma kawēn idipat muwēn ām — i dak cuy epe'e'e cebe.

Iboap ekawēn iba'arēm osodop kuy bima. Gasū bit ibapuk o'e. ²⁰ Wuykukukat Jesus a'ōbuywatwat'ukat òn. Gasū bit òn daomūnmūnap'a be, kawēn idipat muwēnuwēn ojekuku buye. Imēnpuye owebeam cuy epeyekawēnwēn Deus eju.

— Bay, a'ōbacaaap cuy eğūm Paulo be ya'ōcam ekawēn muwēn ām — i juy epe'e cebe.

²¹ Wuykitpit Tícico wawēğ ġuwēn eywebe. Eyetaybin cuy epesop apēn òn e'em iam. Ixe Tícico ikukpin cícā wuyxe. Soat em kapikpiğ wuykukukat peam. Wara'at kaykaykay ġu itabut—wuykukukat kay acā. ²² Imēnpuye ixe oğuju eykay. Ixe apēn oceju iap ġuwēn eywebe. Ocawēğ tobuxik puje eycokcok epesop.

23 Deus eju ñon kawẽnwẽn eywe-beam—wuyebayat eju.

— Éfeso ka watwat ağuymubabibin cuy eğu — i ñon e'em cebe. — Esubuywan cuy ip xipan jewekuk am — i ñon e'em cebe. — Esubuywan cuy ip biğ ma itabut am Jesus kay — i ñon e'em cebe.

Imẽn ñon e'em Deus pe, wuykukukat Jesus Cristo be dak.

24 — Bay, xipan cuy soat epejukuk wuykukukat kayayũ, Jesus Cristo kayayũ—soat em Jesus kay ġebumayũ — i ñon e'em Deus pe.

Ibürũ ma.

**Deus ekawẽntup Kawẽn iisuat ekawẽn
New Testament in Mundurukú (BR:myu:Mundurukú)**
copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mundurukú

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mundurukú [myu], Brazil

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mundurukú

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

82289dff-6b79-5335-974c-563b93a888ae